

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania
Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

**RAPORT O STANIE REALIZACJI USTALEŃ STRATEGII
ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO
DO 2030 ROKU - STRATEGIA PRZYSPIESZENIA 2030+**

**Monitoring zmian stanu rozwoju województwa
za rok 2021**

(Raport wskaźnikowy)

Opracowanie zostało wykonane
w Kujawsko-Pomorskim Biurze Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

w Oddziale w Bydgoszczy (całość za wyjątkiem Części 2)

i w Oddziale w Toruniu (Część 2)

Bydgoszcz 2023

Spis treści

Spis treści	2
Wstęp.....	3
Część 1 Informacja o osiągniętych wartościach i tendencjach zmian w zakresie wskaźników wskazanych w <i>Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+</i>	4
Część 2 Informacja o skutkach realizacji postanowień <i>Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+</i> w zakresie oddziaływania na środowisko.....	20

Wstęp

Niniejszy raport jest drugim z kolei dokumentem, po sporządzonym w 2022 r. tzw. *Raporcie wskaźnikowym „zerowym”*¹, składającym się na system monitorowania stanu realizacji ustaleń *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*, a jednocześnie pierwszym obejmującym pełny rok realizacji ustaleń *Strategii*. Raporty te sporządzane są na podstawie *Planu realizacji ustaleń Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ (Plan realizacji)*, przyjętego Uchwałą nr 42/1763/21 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 27 października 2021 r. i stanowią pierwszy poziom monitorowania ustaleń *Strategii rozwoju województwa – monitorowanie w zakresie wskaźników sytuacji społeczno-gospodarczej województwa. Plan realizacji* określa dokładny zakres merytoryczny (określony w §55) i czasowy (§56 i §57) sporządzania corocznych raportów wskaźnikowych.

Sporządzony w 2022 r. *Raport wskaźnikowy „zerowy”* prezentował wartości wskaźników za rok bezpośrednio poprzedzający pierwszy rok realizacji ustaleń *Strategii rozwoju województwa* - rok 2020, czyli w momencie przyjęcia *Strategii*, a tym samym określał stan „wyjściowy”, przed rozpoczęciem realizacji jej ustaleń (stąd nazwa raportu – „zerowy”). Kolejne raporty, zgodnie z zapisami *Planu realizacji*, poza przedstawieniem danych za dany rok monitorowania, zawierać mają również ocenę stopnia realizacji ustaleń *Strategii* na podstawie odnotowanych w kolejnych latach zmian w wartościach monitorowanych wskaźników oraz proponować rekomendacje możliwych działań naprawczych lub usprawniających w przypadku obserwacji braku pozytywnych zmian w zakresie założonych wartości i/lub trendów dla wskaźników lub pojawienia się nowych niepokojących zjawisk, wymagających interwencji (§55 pkt 3.). W związku z tym w niniejszym raporcie zamieszczono komentarz do tabeli zawierającej wartości wskaźników monitorujących *Strategię*.

Część pierwsza raportu zawiera informację o wartościach wskaźników wskazanych w *Strategii* w rozdziale *System monitorowania realizacji ustaleń Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+* w tabeli „Lista markerów rozwojowych oraz wskaźników tła, wraz z określeniem wartości lub tendencji zmian, których osiągnięcie będzie świadczyć o prawidłowym tempie realizacji *Strategii*” wraz z komentarzem.

Część druga raportu zawiera informację o skutkach realizacji postanowień *Strategii* w zakresie oddziaływania na środowisko – w zakresie wskaźników określonych w *Podsumowaniu do Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*, wynikającym z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko zgodnie z §55 pkt 2 *Planu realizacji*.

---

¹ Przyjęty uchwałą Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego Nr 19/741/22 z dnia 17 maja 2022 r.

Część 1 Informacja o osiągniętych wartościach i tendencjach zmian w zakresie wskaźników wskazanych w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Tab. 1 Lista markerów rozwojowych oraz wskaźników tła, wraz z określeniem wartości lub tendencji zmian, których osiągnięcie będzie świadczyć o prawidłowym tempie realizacji „Strategii Przyspieszenia 2030+” (wskaźniki będące markerami rozwojowymi wyróżniono kolorem szarym).

Wyjaśnienia dla kolumny „Rodzaj wskaźnika”: M – wskaźnik, na którego realizację Samorząd Województwa ma bezpośredni wpływ; P – wskaźniki dotyczące zagadnień, na które Samorząd Województwa może w istotny sposób wpływać np. poprzez działania adresowane do samorządów lokalnych; T – wskaźnik „tła”, na którego realizację Samorząd Województwa nie ma wpływu lub wpływ ten jest nieznaczny, pokazujący stan ważnej dla rozwoju województwa dziedziny – osiągnięcie podanej wartości w danym okresie wskazuje, że dana dziedzina rozwija się w tempie sprzyjającym osiągnięciu celów rozwojowych województwa

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021
1	Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	GUS BDL	Rok 2018 – 79% Tendencja wzrostowa Od roku 2024 – co najmniej 85% Od roku 2026 – co najmniej 90%	P	79%	82%	78% ²	82%
2	Stosunek wyniku egzaminu ósmoklasisty z matematyki do średniej wartości krajowej	CKE, OKE w Gdańsku	Rok 2019 – 91% Tendencja wzrostowa Od roku 2024 – co najmniej 100% Od roku 2026 – co najmniej 103%	P	-	91%	93%	91%
3	Stosunek wyniku egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego do średniej wartości krajowej	CKE, OKE w Gdańsku	Rok 2019 – 93% Tendencja wzrostowa Od roku 2024 – co najmniej 100% Od roku 2026 – co najmniej 103%	P	-	93%	93%	94%

² Dane skorygowane przez GUS wg stanu aktualizacji na 02.11.2022 r.

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021
4	Stosunek wyniku egzaminu maturalnego z matematyki do średniej wartości krajowej	CKE, OKE w Gdańsku	Rok 2019 – 98% Tendencja wzrostowa Od roku 2024 – co najmniej 100% Od roku 2026 – co najmniej 103%	P	-	98%	96%	95%
5	Stosunek wyniku egzaminu maturalnego z języka angielskiego do średniej wartości krajowej	CKE, OKE w Gdańsku	Rok 2019 – 97% Tendencja wzrostowa Od roku 2024 – co najmniej 100% Od roku 2026 – co najmniej 103%	P	-	97%	97%	96%
6	Stosunek liczby podmiotów gospodarki narodowej na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym do średniej wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 83,2% Rok 2019 – 83,1% Tendencja wzrostowa	T	83,2%	83,1%	84,4% ³	83,9%
7	Udział osób pracujących w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym ⁴	GUS BDL	Rok 2018 – 59% Tendencja wzrostowa	T	59%	60%	58% ⁵	59%
8	Stosunek stopy bezrobocia wg BAEL w województwie do średniej wartości krajowej dla ludności w wieku 15-89 lat ⁶	GUS BDL	Utrzymywanie wskaźnika na poziomie nie wyższym niż 125% wartości krajowej	T	110%	121%	94%	129%
9	Stopa bezrobocia rejestrowanego	GUS BDL	Rok 2018 – 8,8% (152% wartości krajowej)	T	8,8%	7,9% ⁷	9,0%	8,1%

³ Dane skorygowane przez GUS wg stanu aktualizacji na 30.11.2022 r.

⁴ Obliczony na podstawie danych GUS BDL Pracujący (faktyczne miejsce pracy) wg płci/ pracujący według innego podziału niż PKD.

⁵ Dane skorygowane przez GUS wg stanu aktualizacji na 06.12.2022 r. (liczba osób pracujących) i 25.10.2022 r. liczba ludności w wieku produkcyjnym

⁶ Wskaźnik wskazany do monitorowania w *Strategii rozwoju województwa* „Stosunek stopy bezrobocia wg BAEL w województwie do średniej wartości krajowej dla ludności w wieku 15 lat i więcej” był publikowany przez GUS do 2020 r. Zastąpiono go powyższym wskaźnikiem dotyczącym stopy bezrobocia dla ludności w wieku 15-89 lat.

⁷ Dane skorygowane przez GUS wg stanu aktualizacji na styczeń 2020 r.

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021
			Rok 2019 – 7,8% (150% wartości krajowej) Tendencja spadkowa		(152%)	(152%)	(143%)	(140%)
10	Udział liczby zarejestrowanych bezrobotnych mężczyzn w wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 6,67% Rok 2019 – 6,59% Tendencja spadkowa	P	6,67%	6,59%	6,31%	6,12%
11	Udział liczby zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 8,15% Rok 2019 – 8,05% Tendencja spadkowa	P	8,15%	8,05%	7,64%	7,59%
12	Udział bezrobotnych zarejestrowanych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	GUS BDL	Rok 2018 – 2,5% Tendencja spadkowa	T	2,5%	2,1%	2,7% ⁸	2,7%
13	Udział bezrobotnych zarejestrowanych kobiet pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym	GUS BDL	Rok 2018 – 3,7% Tendencja spadkowa	T	3,7%	3,1%	3,8% ⁹	3,7%
14	Stosunek liczby kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka na 10 tys. mieszkańców do średniej wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 175% Tendencja spadkowa	T	175%	174%	171%	169%
15	Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	GUS BDL	Rok 2018 – 7,2% Tendencja spadkowa	T	7,2%	6,6%	6,0%	5,6%

⁸ Dane skorygowane przez GUS dla liczby ludności w wieku produkcyjnym wg stanu aktualizacji na 25.10.2022 r.

⁹ Dane skorygowane przez GUS dla liczby kobiet w wieku produkcyjnym wg stanu aktualizacji na 25.10.2022 r.

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021
16	Odsetek dzieci w wieku 0-3 lata objętych różnymi formami opieki instytucjonalnej	GUS BDL	Rok 2018 – 10,9% Tendencja wzrostowa	T	10,9%	13,0%	15,3% ¹⁰	18,2%
17	Stosunek liczby miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 do średniej wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 80% Tendencja wzrostowa Od roku 2024 – co najmniej 85% Od roku 2026 – co najmniej 90%	P	80%	83%	88% ¹¹	92%
18	Stosunek wielkości frekwencji w wyborach samorządowych do średniej wartości krajowej	Państwowa Komisja Wyborcza	Rok 2018 – 94,7% Tendencja wzrostowa	T	94,7%	-	-	-
19	Udział w sumie krajowej łącznej liczby punktów zdobytych we wszystkich dyscyplinach sportowych przez kluby sportowe z województwa kujawsko-pomorskiego (w kategoriach: młodzieżowcy, juniorzy, juniorzy młodsi, młodzicy)	Instytut Sportu Młodzieżowego w Warszawie; opracowanie „System Sportu Młodzieżowego”	Rok 2019 – 6,7% Tendencja wzrostowa	T	-	6,7%	7,1%	6,7%
20	Stosunek liczby studentów na 10 tys. mieszkańców do średniej wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 85,0% Tendencja wzrostowa	T	85,1% ¹²	83,3% ¹²	83,7% ¹²	83,6%
21	Odsetek studentów na kierunkach technicznych i przyrodniczych ¹³	GUS BDL	Rok 2018 – 16% Tendencja wzrostowa Od roku 2024 – co najmniej 20% Od roku 2028 – co najmniej 25%	T	19% ¹⁴	17% ¹⁴	16% ¹⁴	16%

¹⁰ Dane skorygowane przez GUS wg stanu aktualizacji na 09.11.2022 r.

¹¹ Dane skorygowane przez GUS wg stanu aktualizacji na 25.10.2022 r.

¹² Dane skorygowane przez GUS wg stanu aktualizacji na 21.12.2022 r.

¹³ GUS BDL – odsetek studiujących na kierunkach technicznych i przyrodniczych (bez cudzoziemców).

¹⁴ Dane skorygowane przez GUS wg stanu aktualizacji na 21.12.2022 r.

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021
22	Odsetek absolwentów kierunków inżynieryjno-technicznych w ogólnej liczbie absolwentów szkół wyższych ¹⁵	GUS BDL	Rok 2018 – 4,6% Tendencja wzrostowa	T	4,6%	4,4%	4,6%	3,8%
23	Udział nakładów wewnętrznych na działalność badawczo-rozwojową w wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 2,36% Tendencja wzrostowa	T	2,36%	2,38%	2,76%	3,08%
24	Stosunek udziału osób pracujących w B+R w pracujących ogółem do średniej wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 65% Tendencja wzrostowa Od roku 2024 – co najmniej 70% Od roku 2028 – co najmniej 75%	T	63% ¹⁶	64% ¹⁶	62%	99%
25	Stosunek udziału przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw do średniej wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 96% Tendencja wzrostowa Od roku 2024 – co najmniej 100%	T	96%	70%	83%	76%
26	Udział nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach w nakładach krajowych	GUS BDL	Rok 2018 – 2,4% Odwrócenie tendencji spadkowej	T	2,4%	2,1%	3,1%	2,9%
27	Stosunek wielkości kapitału zagranicznego na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym do średniej wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 28,6% Tendencja wzrostowa	T	28,6%	27,3%	27,1%	27,2%
28	Dynamika zmiany liczby ludności w stosunku do roku poprzedniego	GUS BDL	Rok 2018 – 99,75% w stosunku do roku 2017 Spowolnienie spadku	T	99,75%	99,74%	98,03% ¹⁷	99,32%
29	Stosunek osób w wieku 20-40 lat wymeldowujących się z terenu	GUS BDL	Rok 2018 – 181% Tendencja spadkowa	T	181%	183%	186%	179%

¹⁵ GUS BDL – Studenci i absolwenci wg form własności uczelni, form studiów, płci, oraz podgrup kierunków studiów klasyfikacji ISCED-F 2013.

¹⁶ Dane skorygowane przez GUS wg stanu aktualizacji na 19.12.2022 r.

¹⁷ Dane skorygowane przez GUS wg stanu aktualizacji na 25.10.2022 r.

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021
	województwa do osób meldujących się na terenie województwa		Od roku 2024 – poniżej 150% Od roku 2028 – poniżej 125%					
30	Liczba gmin wiejskich i miejsko-wiejskich (na 127 gmin), w których w co najmniej 2 miejscowościach prowadzone są regularne ¹⁸ zajęcia z zakresu aktywizacji i włączenia społecznego seniorów, lub w których zajęcia prowadzone są w 1 miejscowości z zapewnieniem dowozu z co najmniej 1 innej miejscowości z terenu danej gminy	Analiza własna ¹⁹	Rok 2016 – około 20 gmin ²⁰ Tendencja wzrostowa Od roku 2022 – co najmniej 50 Od roku 2026 – co najmniej 80	P	-	-	-	-
31	Liczba gmin wiejskich i miejsko-wiejskich (na 127 gmin), w których istnieje możliwość zapewnienia instytucjonalnej opieki dziennej dla co najmniej 15 seniorów	Analiza własna ²¹	Wymagane badanie stanu początkowego Tendencja wzrostowa Od roku 2022 – roczny przyrost o co najmniej 2 gminy	P	-	-	-	-
32	Liczba Seniorów objętych programem teleopieki domowej (bransoletki życia)	UM WKP	Rok 2018 – 55 Rok 2019 – 210 Tendencja wzrostowa	M	55	210	179	2 089
33	Stosunek przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej wg PKD 2007 w województwie kujawsko-pomorskim do średniej krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 86% Tendencja wzrostowa Od roku 2027 – nie niższy niż 90%	T	86%	87%	88%	89%

¹⁸ Co najmniej raz na dwa tygodnie.

¹⁹ Ze względu na złożony charakter badania analiza wykonywana raz na dwa lata, począwszy od roku 2022.

²⁰ Informacja pochodzi z opracowania własnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego „Ocena stanu przygotowania infrastruktury społecznej województwa kujawsko-pomorskiego dla potrzeb wszystkich pokoleń, ze szczególnym uwzględnieniem usług kierowanych do osób starszych”.

²¹ Ze względu na złożony charakter badania analiza wykonywana raz na dwa lata, począwszy od roku 2022.

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021
34	Odsetek przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia poprzez sieci komputerowe [%]	GUS STRATEG/GUS BDL	Rok 2018 – 12,8% Tendencja wzrostowa	T	12,8%	16,0%	18,0%	16,9%
35	Odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w komputer osobisty z dostępem do Internetu [%] ²²	GUS STRATEG	Rok 2017 – 74,3% Tendencja wzrostowa W roku 2025 – nie mniej niż 85%	T	-	-	-	-
35	Odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w urządzenie z dostępem do Internetu [%]	GUS BDL	Tendencja wzrostowa	T	77,9%	83,9%	85,0%	87,5%
36	Liczba miast powiatowych niespełniających warunku dostępności do Bydgoszczy i/lub Torunia za pomocą transportu publicznego w ciągu 60 minut ²³	Analiza własna	Rok 2020 – 4 (Brodnica, Rypin, Sępólno Krajeńskie, Radziejów) Tendencja spadkowa W roku 2025 – nie więcej niż 3	T	-	-	4	11²⁴
37	Liczba miejscowości będących siedzibą gminy, niespełniających warunku dostępności do Bydgoszczy i/lub Torunia za pomocą transportu publicznego w ciągu 90 minut ²⁵	Analiza własna ²⁶	Rok 2018 – 74 miejscowości Tendencja spadkowa	T	74	-	-	73
38	Odsetek długości dróg wojewódzkich zaliczonych do kategorii dróg kluczowych dla funkcjonowania	Analiza własna ²⁷	Rok 2018 – 44% Tendencja wzrostowa	M	44%	-	42%	47%

²² Wskaźnik wskazany do monitorowania w *Strategii rozwoju województwa „Odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w komputer osobisty z dostępem do Internetu [%]”* był publikowany przez GUS do 2017 r. Zastąpiono go wskaźnikiem dotyczącym gospodarstw domowych wyposażonych w urządzenie z dostępem do Internetu.

²³ W dniu roboczym w ciągu doby warunek musi być spełniony przez co najmniej 2 połączenia, przy czym co najmniej 1 umożliwia dojazd przed godziną 8.00.

²⁴ Są to miasta: Brodnica, Chełmno, Golub-Dobrzyń, Grudziądz, Lipno, Radziejów, Rypin, Sępólno Krajeńskie, Świecie, Tuchola, Żnin.

²⁵ W dniu roboczym w ciągu doby warunek musi być spełniony przez co najmniej 2 połączenia, przy czym co najmniej 1 umożliwia dojazd przed godziną 8.00.

²⁶ Analiza wykonywana corocznie, począwszy od roku 2021.

²⁷ Ze względu na złożony charakter badania, dopuszcza się wykonywanie analizy raz na dwa lata.

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021
	województwa znajdujących się w stanie dobrym (A) lub zadowalającym (B)		Od roku 2025 – co najmniej 55% w stanie A i B, w tym co najmniej 30% w stanie A Od roku 2028 – co najmniej 60% w stanie A i B, w tym co najmniej 35% w stanie A					
39	Udział towarowej produkcji rolniczej w sumie krajowej (w cenach stałych roku poprzedniego)	GUS BDL	Rok 2018 – 7,7% Utrzymanie wskaźnika na poziomie nie niższym, niż w roku bazowym	T	7,7%	7,2%	7,4%	7,2%
40	Dynamika globalnej produkcji rolniczej ²⁸	GUS BDL	Okres 2016-2018 – 99,5% Utrzymanie wskaźnika na poziomie powyżej 100% średniej wartości krajowej w każdym z dowolnego okresu 3-letniego	T	99,5%	97,4%	100,3%	99,1%
41	Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych (ha) ²⁹	GUS Rocznik Statystyczny Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2019	Rok 2018 – 2726 ha Tendencja wzrostowa	T	2726 ha	b.d.	b.d.	b.d.
42	Liczba obiektów małej retencji ogółem	GUS BDL	Rok 2018 – 734 Tendencja wzrostowa	T	734	734	744	748

²⁸ Średnia trzyletnia dla województwa w odniesieniu do średniej trzyletniej krajowej

²⁹ Od 2019 r. GUS zawiesił sprawozdanie „OS-4 Sprawozdanie o poborze wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz o napełnianiu stawów rybnych” w części dotyczącej nawadniania użytków rolnych i leśnych i w związku z tym od 2019 r. nie publikuje wartości dla wybranego wskaźnika.

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021
43	Odsetek energii elektrycznej wyprodukowanej w województwie ze źródeł odnawialnych	GUS BDL	Rok 2018 – 49% Tendencja wzrostowa Od roku 2025 – co najmniej 60%	T	49%	46%	45%	47%
44	Stosunek ilości energii elektrycznej produkowanej na terenie województwa do ilości energii elektrycznej zużywanej na terenie województwa	GUS BDL	Rok 2018 – 80% Tendencja wzrostowa Od roku 2025 – ponad 100%	T	80%	92%	97%	96%
45	Udział ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej na obszarach wiejskich	GUS BDL	Rok 2018 – 39,3% Tendencja wzrostowa	P	39,3%	39,9%	40,5%	41,0%
46	Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie ludności	GUS BDL	Rok 2018 – 73,0% Tendencja wzrostowa	P	73,0%	73,1%	73,8%	73,4%
47	Średnioroczna liczba dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 (50 µg/m ³ dla stężenia 24-godzinne) przypadająca przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (z wyłączeniem stacji pomiarowych	Bank Danych Pomiarowych GIOŚ	Rok 2019 – 26 dni Średnia ze wszystkich stacji pomiarowych ³⁰ poza stacjami na terenie miejscowości uzdrowiskowych (Ciechocinek, Inowrocław, Wieniec-Zdrój) Tendencja spadkowa	P	-	26 dni	16 dni ³¹	33 dni³²

³⁰ W roku bazowym do obliczeń włączono wszystkie (poza miejscowościami uzdrowiskowymi) stacje pomiarowe na terenie województwa, na których mierzono poziom stężenia pyłu PM10: Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Mogiłno (Kościuszki), Nakło nad Notecią (Skargi), Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Włocławek (Okrzei), Zielonka (Bory Tucholskie).

³¹ Ze stacji: Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Włocławek (Okrzei), Zielonka (Bory Tucholskie).

³² Ze stacji: Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Nakło nad Notecią (Św. Wawrzyńca), Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie)

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021
	zlokalizowanych w miejscowościach uzdrowiskowych)							
48	Średnioroczna liczba dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 (50 µg/m ³ dla stężenia 24-godzinne) przypadająca przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (wskaźnik dla stacji zlokalizowanych w miejscowościach uzdrowiskowych)	Bank Danych Pomiarowych GIOŚ	Rok 2019 – 11 dni Średnia ze stacji pomiarowych na terenie miejscowości uzdrowiskowych ³³ (Ciechocinek, Inowrocław, Wieniec-Zdrój) Utrzymanie wyniku na poziomie nie wyższym, niż w roku bazowym	P	-	11 dni	8 dni ³⁴	23 dni ³⁵
49	Średnioroczny poziom stężenia w powietrzu pyłu PM10 przypadający przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (poziom dopuszczalny dla stężenia średniorocznego dla pyłu PM10 wynosi 40 µg/m ³)	Bank Danych Pomiarowych GIOŚ	Rok 2019 – 24,7 µg/m ³ Średnia ze wszystkich stacji pomiarowych ³⁶ Tendencja spadkowa	P	-	24,7 µg/m ³	21,9 µg/m ³ ³⁷	25,0 µg/m ³ ³⁸

³³ W roku bazowym do obliczeń włączono stacje pomiarowe na terenie miejscowości uzdrowiskowych, na których mierzono poziom stężenia pyłu PM10: Ciechocinek (Tężniowa), Inowrocław (Solankowa), Wieniec-Zdrój (Wieniecka).

³⁴ Ze stacji: Ciechocinek (Tężniowa), Inowrocław (Solankowa), Wieniec-Zdrój (Wieniecka).

³⁵ Ze stacji: Ciechocinek (Tężniowa), Inowrocław (Solankowa), Wieniec-Zdrój (Wieniecka)

³⁶ W roku bazowym do obliczeń włączono wszystkie stacje pomiarowe na terenie województwa, na których mierzono poziom stężenia pyłu PM10 (dla stężenia 24-godzinne): Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Mogilno (Kościszki), Nakło nad Notecią (Skargi), Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Włocławek (Okrzei), Zielonka (Bory Tucholskie), Ciechocinek (Tężniowa), Inowrocław (Solankowa), Wieniec-Zdrój (Wieniecka).

³⁷ Ze stacji: Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Włocławek (Okrzei), Zielonka (Bory Tucholskie), Ciechocinek (Tężniowa), Inowrocław (Solankowa), Wieniec-Zdrój (Wieniecka).

³⁸ Ze stacji: Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Nakło nad Notecią (Św. Wawrzyńca), Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie), Ciechocinek (Tężniowa), Inowrocław (Solankowa), Wieniec-Zdrój (Wieniecka)

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021
50	Średnioroczny poziom stężenia w powietrzu pyłu PM _{2,5} przypadający przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (od 2020r. poziom dopuszczalny dla stężenia średniorocznego dla pyłu PM _{2,5} wynosi 20 µg/m ³)	Bank Danych Pomiarowych GIOŚ	Rok 2019 – 15,2 µg/m ³ Średnia ze wszystkich stacji pomiarowych ³⁹ Tendencja spadkowa	P	-	15,2 µg/m ³	13,6 µg/m ³ 40	15,3 µg/m³ 41
51	Wartość PKB na 1 mieszkańca (w złotych)	GUS BDL	Rok 2017 – 41,9 tys. Tendencja wzrostowa	T	45,0 tys. zł ⁴²	47,4 tys. zł ⁴²	50,2 tys. zł	56,4 tys. zł (szacunek wstępny)
52	Udział województwa w krajowym PKB	GUS BDL	Rok 2017 – 4,38% Spowolnienie spadku	T	4,40%	4,30%	4,38%	4,35% (szacunek wstępny)
53	Udział wielkości produkcji sprzedanej przemysłu w wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 4,24% Tendencja wzrostowa	T	4,24%	4,13%	4,34%	4,18%
54	Liczba kuracjuszy leczonych stacjonarnie w szpitalach uzdrowiskowych i sanatoriach uzdrowiskowych	GUS BDL	Rok 2018 – 148,5 tys. Tendencja wzrostowa	T	148,5 tys.	152,7 tys.	77,8 tys.	104,4 tys.
55	Liczba kuracjuszy leczonych stacjonarnie w szpitalach uzdrowiskowych i sanatoriach uzdrowiskowych – pełnopłatni	GUS BDL	Rok 2018 – 56,1 tys. Tendencja wzrostowa	T	56,1 tys.	61,3 tys.	31,0 tys.	42,3 tys.

³⁹ W roku bazowym do obliczeń włączono wszystkie stacje pomiarowe na terenie województwa, na których mierzono poziom stężenia pyłu PM_{2,5} (dla stężenia 24-godzinne): Bydgoszcz (Berlinga), Grudziądz (Sienkiewicza), Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie).

⁴⁰ Ze stacji: Bydgoszcz (Berlinga), Chełmno (Łunawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie).

⁴¹ Ze stacji: Bydgoszcz (Fieldorfa), Grudziądz (Sienkiewicza), Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie)

⁴² Dane skorygowane przez GUS w wyniku zmian metodologicznych wg stanu aktualizacji na 03.01.2023 r.

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021
56	Liczba kuracjuszy leczonych stacjonarnie w szpitalach uzdrowiskowych i sanatoriach uzdrowiskowych – cudzoziemcy	GUS BDL	Rok 2018 – 1462 Tendencja wzrostowa	P	1462	1160	236	448
57	Zachorowania na nowotwory złośliwe na 100 tys. ludności	Publikacje GUS: Zdrowie i ochrona zdrowia w 2018 roku; Zdrowie i ochrona zdrowia w 2020 roku; Zdrowie i ochrona zdrowia w 2021 roku	Rok 2016 – 466 ⁴³ Spowolnienie wzrostu	T	482 ⁴⁴	514	b.d.	b.d.
58	Liczba lekarzy pracujących wg podstawowego miejsca pracy na 10 tys. mieszkańców	GUS BDL	Rok 2018 – 25,0 Tendencja wzrostowa	T	25,0	25,4	25,8 ⁴⁵	29,3
59	Liczba pielęgniarek i położnych pracujących wg podstawowego miejsca pracy na 10 tys. mieszkańców	GUS BDL	Rok 2018 – 58,1 Tendencja wzrostowa	T	58,1	58,5	58,5 ⁴⁶	61,4
60	Liczba obsłużonych pasażerów w transporcie lotniczym w ruchu krajowym i międzynarodowym	ULC na podstawie informacji uzyskanych z portów lotniczych	Rok 2018 – 398 tys. Tendencja wzrostowa	T	398 tys.	413 tys.	125 tys.	95 tys.

⁴³ Skorygowano błędnie podaną w SRW datę aktualności danych. Dane dla tego wskaźnika publikowane są z dwuletnim opóźnieniem.

⁴⁴ Skorygowano błędnie podaną w SRW wartość wskaźnika dla 2018 r.

⁴⁵ Dane skorygowane przez GUS wg stanu aktualizacji na 21.12.2022 r.

⁴⁶ Dane skorygowane przez GUS wg stanu aktualizacji na 21.12.2022 r.

Nr	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość bazowa, zakładana tendencja zmian oraz dla wybranych wskaźników (markerów) spodziewana wartość w wybranych latach dla etapowej oceny tempa zachodzenia zmian	Rodzaj wskaźnika	2018	2019	2020 rok bazowy	2021
61	Udział liczby hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych w wartości krajowej	GUS BDL	Rok 2018 – 4,9% Tendencja wzrostowa	T	4,9%	4,7%	4,8%	4,7%
62	Liczba turystów korzystających z noclegów na 1000 ludności	GUS BDL	Rok 2018 – 638 Tendencja wzrostowa	T	638	655	351 ⁴⁷	449
63	Udzielone noclegi turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych na 10 tys. mieszkańców	GUS BDL	Rok 2018 – 1344 Tendencja wzrostowa	T	1344	1475	522 ⁴⁸	649

Źródło: Opracowanie własne

⁴⁷ Dane skorygowane przez GUS wg stanu aktualizacji na 10.11.2022 r.

⁴⁸ Dane skorygowane przez GUS wg stanu aktualizacji na 10.11.2022 r.

Komentarz do wskaźników monitorowania stanu rozwoju województwa

Krótki okres monitorowania ustaleń *Strategii rozwoju województwa* (jest to pierwszy rok monitorowania po określeniu wskaźników stanu bazowego w 2020 r.) nie pozwala na przeprowadzenie oceny zachodzących zmian i trendów, które wymagają analizy danych statystycznych w ujęciu wieloletnim.

Dodatkowym czynnikiem utrudniającym przeprowadzenie analiz jest fakt, że pierwszym rokiem objętym monitorowaniem, tzw. rokiem „bazowym”, względem którego oceniane mają być zachodzące zmiany w okresie obowiązywania *Strategii* jest rok 2020. Ze względu na zaistniałą w tym roku wyjątkową sytuację związaną z wybuchem pandemii koronawirusa COVID-19 i wprowadzone obostrzenia wpływające na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki, dane statystyczne dla tego roku dla wielu zagadnień stanowią anomalię - bardzo często notowano bardzo duże pogorszenia wartości wskaźników oraz załamanie występowania pozytywnych trendów. Podobna sytuacja występowała także dla roku 2021, a wartości wskaźników często nie powróciły do poziomu sprzed pandemii. Zaistniałe uwarunkowania powodują, że monitorowanie wskaźników stanu rozwoju województwa jest szczególnie utrudnione, a na notowane w tym okresie zmiany miały bardzo duży wpływ czynniki „zewnętrzne”, niezależne od działań prowadzonych przez Samorząd Województwa, często mające ograniczający wpływ na efekty tych działań. W związku z tym, zwłaszcza w przypadku wskaźników dla których określono wartości docelowe do osiągnięcia w czasie obowiązywania *Strategii*, dodatkowo utrudniona jest ocena zachodzących zmian, a w konsekwencji na tej podstawie ocena stopnia realizacji ustaleń tego dokumentu. Szczegółowe analizy możliwe będą do przeprowadzenia dopiero w późniejszym okresie realizacji *Strategii*, kiedy dostępne będą dane dla dłuższego zakresu czasowego. Ponadto zauważa się, że duża liczba wartości dla analizowanych wskaźników (zwłaszcza za rok 2020) została przez GUS zaktualizowana, co potwierdza jak bardzo utrudniona jest analiza danych za ten okres.

Należy również pamiętać, że poprzez swoje działania, wpływ bezpośredni lub pośredni Samorząd Województwa ma tylko na wybrane wskaźniki z zestawu wskaźników wybranych na potrzeby monitorowania realizacji ustaleń *Strategii*, a pozostałe wskaźniki (niezależne od działań Samorządu Województwa) mają za zadanie pokazanie stanu rozwoju regionu na tle kraju w wybranych dziedzinach.

Uwzględniając powyższe uwarunkowania, w niniejszym komentarzu skupiono się na wskaźnikach oznaczonych literami M i P (M - wskaźniki, na których realizację Samorząd Województwa ma bezpośredni wpływ; P – wskaźniki dotyczące zagadnień, na które Samorząd Województwa może w istotny sposób wpływać np. poprzez działania adresowane do samorządów lokalnych), natomiast analiza zmian i trendów dla wskaźników oznaczonych literą T (wskaźniki „tła”, na których realizację Samorząd Województwa nie ma wpływu lub wpływ ten jest nieznaczny) zostanie przeprowadzona gdy dostępne będą dane z dłuższego okresu realizacji ustaleń *Strategii* (co najmniej kilkuletniego). W wyjątkowych przypadkach nawiązano również do wskaźników tła odnoszących się do analizowanych zagadnień, w zakresie których prowadzona interwencja przyczyniła się do wyraźnej poprawy sytuacji.

Poniżej znajduje się krótka ocena dla wskaźników oznaczonych literami M i P:

Wskaźnik nr 1. dotyczący wychowania przedszkolnego (P) - Względem roku bazowego nastąpił wzrost wartości udziału dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. Dla roku 2021 jego wartość wynosiła 82%, co stanowiło 93% średniej krajowej, a różnica względem wartości krajowej w stosunku do roku bazowego zmalała (notowana w 2020 r. wartość wskaźnika wynosiła 91% średniej krajowej).

Wskaźniki nr 2.-5. dotyczące wyników egzaminów ósmoklasisty oraz maturalnego (P) – W przypadku 3 z 4 wskaźników odnotowano bardzo niewielkie (o 1-2 p. proc.) spadki wartości względem roku bazowego, które w dłuższej perspektywie mogą okazać się nieznacznymi wahnięciami wartości niewpływającymi na generalną tendencję zmian tych wskaźników. Dodatkowo w roku 2020 i 2021 w wyniku obowiązujących obostrzeń związanych z pandemią COVID-19 powszechna stała się nauka w formie zdalnej, która miała bardzo duży wpływ na poziom nauczania. Dlatego też dla bardziej obiektywnej oceny sytuacji należy poczekać na dostępność danych za dłuższy okres monitorowania. W celu zapobiegania występowaniu negatywnych zmian wskazać należy zaplanowane działania w ramach przyjętego dokumentu *Polityka edukacyjna województwa kujawsko-*

*pomorskiego*⁴⁹ oraz działania, które będą prowadzone w ramach Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego finansowanej z programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych poprzez podniesienie jakości i efektywności kształcenia ogólnego, w szczególności w placówkach cechujących się słabszymi wynikami edukacyjnymi.

Wskaźniki nr 10. i nr 11. dotyczące liczby osób bezrobotnych (P) – W zakresie tych wskaźników utrzymuje się pozytywna tendencja spadkowa - względem roku bazowego nastąpił spadek wartości udziału zarówno dla liczby bezrobotnych kobiet jak i bezrobotnych mężczyzn w wartości krajowej, co świadczy o występującej poprawie sytuacji na rynku pracy, którą potwierdza również utrzymująca się tendencja spadkowa dla stopy bezrobocia rejestrowanego (**wskaźnik tła nr 9.**).

Wskaźnik nr 17. dotyczący opieki żłobkowej (P) – Dla wskaźnika przedstawiającego stosunek liczby miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 do średniej wartości krajowej notuje się stały wzrost wartości i tym samym niwelowanie dystansu w stosunku do średniej krajowej w dostępie do opieki żłobkowej – w 2021 r. wartość tego wskaźnika wynosiła 92%. Zwiększenie dostępności miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 uwidacznia się również we wzroście udziału dzieci w wieku 0-3 lata objętych różnymi formami opieki instytucjonalnej (**wskaźnik tła nr 16.**), a także pozytywnie wpływa na sytuację kobiet na rynku pracy – notuje się stały spadek wartości dla wskaźnika dotyczącego liczby kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka na 10 tys. mieszkańców względem średniej krajowej (**wskaźnik tła nr 14.**).

Wskaźniki nr 30 (P), 31 (P) oraz 32 (M) dotyczące dostępności usług dla seniorów – Dane w zakresie wskaźników dotyczących dostępności zajęć z zakresu aktywizacji i włączenia dla seniorów oraz możliwości zapewniania instytucjonalnej opieki dziennej dla seniorów pochodzą z badania własnego, które ze względu na złożoność procesu wykonywane będzie co dwa lata, natomiast pierwszym rokiem dla którego badanie zostało przeprowadzone był rok 2022. W związku z tym dane dla tego wskaźnika zostaną opublikowane w kolejnym raporcie wskaźnikowym (za rok 2022). Tym samym rok 2022 dla wskaźników nr 30 i 31 stanowić będzie rok bazowy, a pierwsza ocena zmian tych wskaźników będzie możliwa do przeprowadzenia dopiero w kolejnych raportach monitorujących. Samorząd Województwa bardzo dużą wagę przykładają do wsparcia osób w wieku senioralnym poprzez różnego rodzaju działania związane z rozwojem usług skierowanych dla seniorów m.in. w zakresie różnych form opieki. W ostatnich latach rozwija program teleopieki domowej, oparty na mobilnych urządzeniach, które monitorują funkcje życiowe i pozwalają w razie potrzeby przywołać pomoc, tzw. bransoletkach życia - liczba seniorów objętych wsparciem w ramach programu teleopieki domowej notuje stały wzrost – w 2021 r. było to już ponad 2 tys. osób.

Wskaźnik nr 38 dotyczący stanu dróg wojewódzkich (M) – W stosunku do roku bazowego odnotowano wzrost wartości odsetka długości dróg wojewódzkich zaliczonych do kategorii dróg kluczowych dla funkcjonowania województwa znajdujących się w stanie dobrym (A) lub zadowolającym (B) – w 2021 r. wynosił on 47%.

Wskaźniki nr 45 i 46 odnoszące się do udziałów ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków (P) – W przypadku udziału ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej na obszarach wiejskich względem roku bazowego nastąpił wzrost wartości wskaźnika – w 2021 r. jego wartość wynosiła 41,0%, natomiast w zakresie udziału ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków nastąpił niewielki spadek wartości względem roku bazowego – o 0,4 p. proc. (wartość wskaźnika w 2021 r. wynosiła 73,4%). Należy zwrócić uwagę, że niewielkie rokroczne wahania tego wskaźnika są zjawiskiem naturalnym, a dodatkowo prognozuje się, że niewielki spadek wartości tego wskaźnika zostanie w najbliższych latach zniwelowany, a pozytywny trend wzrostowy utrzyma się na skutek działań zaplanowanych w ramach nowej perspektywy UE na lata 2021-2027 w programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza.

Wskaźniki nr 47-50 dotyczące poziomu zanieczyszczenia powietrza (P) – W zakresie wszystkich 4 monitorowanych wskaźników odnotowano wzrost ich wartości, a tym samym pogorszenie sytuacji w zakresie tych zagadnień. Należy pamiętać, że na odczyty dla tych wskaźników mogła mieć wpływ nietypowa sytuacja związana z pandemią COVID-19, która po wprowadzonych w 2020 r. obostrzeniach dotyczących przemieszczania się, spowodowała zmniejszenie natężenia ruchu samochodowego i znaczącą poprawę

⁴⁹ Uchwała Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 3/60/23 z dnia 18 stycznia 2023 r.

wartości wskaźników w 2020 r. (w roku bazowym), natomiast w 2021 r. po częściowym zniesieniu obostrzeń wpłynęła na zwiększenie ruchu w transporcie indywidualnym (i rezygnację z transportu zbiorowego), co mogło się przyczynić do wzrostu poziomu zanieczyszczeń. Przewiduje się, że na poprawę wskaźników w najbliższych latach duży wpływ będą miały działania w ramach Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego finansowanej z programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 związane z rozwojem zbiorowego transportu zeroemisyjnego, a także modernizacją energetyczną budynków.

Wskaźnik nr 56 dotyczący kuracjuszy cudzoziemców leczących się w uzdrowiskach – Po bardzo dużym spadku liczby kuracjuszy cudzoziemców leczonych stacjonarnie w szpitalach uzdrowiskowych i sanatoriach uzdrowiskowych na obszarze województwa w 2020 r., co było skutkiem wybuchu pandemii COVID-19, w 2021 r. nastąpił wzrost wartości tego wskaźnika. Jednak należy zwrócić uwagę, że powrót do wartości sprzed pandemii dla tego wskaźnika (kiedy liczba kuracjuszy cudzoziemców leczonych w uzdrowiskach była kilkukrotnie wyższa) nastąpić może dopiero w kolejnych latach, obejmujących dane z okresu, kiedy przestały obowiązywać obostrzenia. Podobna tendencja występuje w całym kraju, również w tych województwach w których funkcja uzdrowiskowa jest bardzo dobrze rozwinięta tj. zachodniopomorskie czy dolnośląskie. Analogiczna sytuacja notowana jest również dla innych wskaźników dotyczących leczenia uzdrowiskowego - wskaźników tła **nr 54. i nr 55.** dotyczących liczby kuracjuszy leczonych stacjonarnie w szpitalach uzdrowiskowych i sanatoriach uzdrowiskowych.

Część 2 Informacja o skutkach realizacji postanowień *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ w zakresie oddziaływania na środowisko*

Część 2 Raportu została przygotowana w celu gromadzenia informacji o efektach realizacji postanowień Strategii w zakresie oddziaływania na środowisko – w zakresie wskaźników określonych w Podsumowaniu do Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, wynikającym z art. 55 ust.3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W rozdziale 6: Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu ww. Podsumowania przedstawiono wskaźniki o charakterze prośrodowiskowym, których monitoring pozwoli na ocenę skutków realizacji Strategii. Wskaźniki te Podsumowanie ujmuje w dwóch grupach: zawarte w Strategii oraz proponowane do uzupełnienia w ramach przeprowadzonej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Do pierwszej z nich należą:

- powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych (ha);
- liczba obiektów małej retencji ogółem;
- odsetek energii elektrycznej produkowanej w województwie ze źródeł odnawialnych;
- stosunek ilości energii elektrycznej produkowanej na terenie województwa do ilości energii elektrycznej zużywanej na terenie województwa;
- udział ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej na obszarach wiejskich;
- udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie ludności;
- średnioroczna liczba dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla stężenia 24-godzinnego) przypadająca przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (z wyłączeniem stacji pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach uzdrowiskowych);
- średnioroczna liczba dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla stężenia 24-godzinnego) przypadająca przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (wskaźnik dla stacji zlokalizowanych w miejscowościach uzdrowiskowych);
- średnioroczny poziom stężenia w powietrzu pyłu PM10 przypadający przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (poziom dopuszczalny dla stężenia średniorocznego dla pyłu PM10 wynosi $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$);
- średnioroczny poziom stężenia w powietrzu pyłu PM_{2,5} przypadający przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (od 2020r. poziom dopuszczalny dla stężenia średniorocznego dla pyłu PM_{2,5} wynosi $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Zaproponowano ich uzupełnienie o:

- udział powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych (%);
- powierzchnia użytków rolnych klas bonitacyjnych I-III przeznaczonych na cele nierolnicze (ha);
- powierzchnia gruntów leśnych wyłączonych z użytkowania leśnego (ha);
- roczne zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca (m^3);
- liczba przydomowych oczyszczalni ścieków;
- emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych – emisja zanieczyszczeń pyłowych (t/r) – wskaźnik t/a;
- emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych – emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem (t/r) – wskaźnik t/a;

- emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych – zanieczyszczenia gazowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych – wskaźnik tła;
- odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów (%);
- masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca (kg).

W tabeli poniżej przedstawiono dane, dotyczące roku 2021, dla ww. wskaźników.

Przedstawione w tabeli dane statystyczne pochodzą z:

- Głównego Urzędu Statystycznego: roczniki statystyczne, Bank Danych Lokalnych,
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska: Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy.

Tab. 2 Wskaźniki środowiskowe dla monitoringu realizacji ustaleń SRW 2030+ (dane za rok 2020 i 2021)			
Lp.	wskaźnik	2020 r.	2021 r.
1	powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych (ha) ⁵⁰	2726 ha (2018 rok)	b.d.
2	liczba obiektów małej retencji ogółem	744 szt.	748 szt.
3	odsetek energii elektrycznej produkowanej w województwie ze źródeł odnawialnych	45%	47%
4	stosunek ilości energii elektrycznej produkowanej na terenie województwa do ilości energii elektrycznej zużywanej na terenie województwa	97%	96%
5	udział ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej na obszarach wiejskich	40,5%	41,0%
6	udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie ludności	73,8%	73,4%
7	średnioroczna liczba dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 (50 µg/m ³ dla stężenia 24-godzinne) przypadająca przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (z wyłączeniem stacji pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach uzdrowiskowych)	16 dni ⁵¹	33 dni ⁵²
8	średnioroczna liczba dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 (50µg/m ³ dla stężenia 24-godzinne) przypadająca przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (wskaźnik dla stacji zlokalizowanych w miejscowościach uzdrowiskowych) ⁵³	8 dni	23 dni
9	średnioroczny poziom stężenia w powietrzu pyłu PM10 przypadający przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (poziom dopuszczalny dla stężenia średniorocznego dla pyłu PM10 wynosi 40 µg/m ³)	21,9 µg/m ³ ⁵⁴	25,0 µg/m ³ ⁵⁵
10	średnioroczny poziom stężenia w powietrzu pyłu PM2,5 przypadający przeciętnie na 1 stację pomiarową na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (od 2020r. poziom dopuszczalny dla stężenia średniorocznego dla pyłu PM2,5 wynosi 20 µg/m ³)	13,6 µg/m ³ ⁵⁶	15,3 µg/m ³ ⁵⁷

⁵⁰ Od 2019 r. GUS zawiesił sprawozdanie „OS-4 Sprawozdanie o poborze wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz o napełnianiu stawów rybnych” w części dotyczącej nawadniania użytków rolnych i leśnych i w związku z tym od 2019 r. nie publikuje wartości dla wybranego wskaźnika.

⁵¹ Ze stacji: Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Włocławek (Okrzei), Zielonka (Bory Tucholskie).

⁵² Ze stacji: Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Nakło nad Notecią (Św. Wawrzyńca), Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie).

⁵³ Ze stacji: Ciechocinek (Tężniowa), Inowrocław (Solankowa), Wieniec-Zdrój (Wieniecka).

⁵⁴ Ze stacji: Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Włocławek (Okrzei), Zielonka (Bory Tucholskie), Ciechocinek (Tężniowa), Inowrocław (Solankowa), Wieniec-Zdrój (Wieniecka).

⁵⁵ Ze stacji: Brodnica (Kochanowskiego), Bydgoszcz (Warszawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Koniczynka, Nakło nad Notecią (Św. Wawrzyńca), Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie), Ciechocinek (Tężniowa), Inowrocław (Solankowa), Wieniec-Zdrój (Wieniecka).

⁵⁶ Ze stacji: Bydgoszcz (Berlinga), Chełmno (Łunawska), Grudziądz (Sienkiewicza), Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie).

⁵⁷ Ze stacji: Bydgoszcz (Berlinga), Grudziądz (Sienkiewicza), Toruń (Dziewulskiego), Włocławek (Gniazdowskiego), Zielonka (Bory Tucholskie).

11	udział powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych (%) ⁵⁸	32,3%	32,3 %
12	powierzchnia użytków rolnych klas bonitacyjnych I-III przeznaczonych na cele nierolnicze (ha)	59 ha	100 ha
13	powierzchnia gruntów leśnych wyłączonych z użytkowania leśnego (ha)	19 ha	19,3 ha
14	roczne zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca (m ³)	35,3 m ³	35,7 m ³
15	liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	34050 szt.	35956 szt.
16	emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych – emisja zanieczyszczeń pyłowych (t/r) – wskaźnik tła	1782 t/r	1858 t/r
17	emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych – emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem (t/r) – wskaźnik tła	9924503 t/r	9975146 t/r
18	emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych – zanieczyszczenia gazowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych – wskaźnik tła	60,6%	69,2%
19	odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów (%)	35,8%	37,2%
20	masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca (kg)	345 kg	362 kg

Źródło: opracowanie własne na podstawie dostępnych danych statystycznych

Komentarz do wskaźników monitorowania skutków realizacji postanowień *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+* w zakresie oddziaływania na środowisko

Krótki okres monitorowania ustaleń *Strategii rozwoju województwa* (jest to pierwszy rok monitorowania po określeniu wskaźników stanu bazowego w 2020 r.) nie pozwala na przeprowadzenie oceny wpływu skutków jej realizacji na stan środowiska regionu. Wymagana jest analizy danych statystycznych w ujęciu wieloletnim.

Jednocześnie zwraca się uwagę, że na stan środowiska regionu wpływ ma więcej czynników niż tylko działania Samorządu Województwa. W związku z tym w oparciu o ww. wskaźniki w ujęciu wieloletnim można będzie zaobserwować tendencje zmian stanu środowiska w kontekście wszystkich procesów zachodzących na jego obszarze.

⁵⁸ Uwzględniono powierzchnie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu